

ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФИЦІАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА

№

72.

KURJER WILEŃSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, 17-го Сентября. — 1846 — Wilno. WTOREK, 17-go Września.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 12-го Сентября.

Высочайшими Грамотами, 30-го Августа, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами ордена Св. Анны 1-й степени, Императорскою Короною украшеннаго, Губернскіе Предводители Дворянства, въ званіи Каммергеровъ Тайные Совѣтники: Кіевскій — Графъ Тышкевичъ, и Подольскій — Графъ Пршез-Дзеуцкій.

— Тайному Совѣтнику, Сенатору Александру Козубею, Всемилостивѣйше повелѣно быть Членомъ Государственнаго Совѣта, съ присутствіемъ по Департаменту Гражданскихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Въ слѣдствіе ходатайства Ковенской Казенной Палаты, объ усиленіи счетнаго стола по рекрутской части Ревизскаго ея Отдѣленія, Г. Министръ Финансовъ входилъ съ представленіемъ въ Комитетъ Г. Министровъ, по Положенію коего, въ 30-й день Іюля сего года Высочайше утвержденному, постановлено: 1) Въ уваженіе того, что производство дѣлъ по предмету исключенія рекрутскихъ денегъ значительно увеличилось тѣмъ, что помѣщики и государственные крестьяне Ковенской Губерніи, имѣнія коихъ состоятъ въ стверстовой чертѣ отъ Прусской и Австрійской границъ, въ наборъ 1844 и 1846 годовъ начали представлять зачетныя квитанціи въ большомъ количествѣ, въ замѣнъ исчисляемой съ нихъ рекрутской повинности, добавить къ счетному рекрутскому столу Ревизскаго Отдѣленія Ковенской Казенной Палаты одного помощника бухгалтера, въ званіи старшаго, и одного писца 2 го разряда, съ производствомъ имъ положеннаго штатомъ 7-го Іюля 1843 года содержанія и съ уравненіемъ ихъ, какъ по классамъ должностей, такъ и по разрядамъ пенсій, съ прочими таковыми же чиновниками; и 2-е) Слѣдующую въ содержаніе ихъ сумму, всего двѣсти семьдесятъ шесть рублей серебромъ, отнести на счетъ назначенныхъ по Высочайше утвержденному 13-го Сентября 1838 г. расписанію окладовъ Ревизіоннаго Отдѣленія Казенныхъ Палатъ, въ распоряженіе Министра Финансовъ на прибавку, въ случаѣ надобности, ассессора, столоначальниковъ и писцовъ, а также для переноса состава цѣлыхъ отдѣленій изъ низшаго въ высшій окладъ, 50,000 р. асс., а на серебро 14,281 р. 71 к.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 12 go Września.

Przez Najwyższe Dyplomata, 30-go Sierpnia, Najłaskawiej mianowani Kawalerami Orderu Św. Anny 1-ój klasy, CESARSKĄ Koroną ozdobionego, Szambelani, Radcy Tajni, Gubernialni Marszałkowie: Kijowski — Hrabia Tyszkiewicz, i Podolski — Hrabia Przesdziecki.

— Radcy Tajnemu, Senatorowi Alexandrowi Koczebajowi, Najłaskawiej rozkazano być Członkiem Rady Państwa, z zasiadaniem w Departamencie spraw Cywilnych i Duchownych.

W skutek wdania się Kowieński Skarbowej Izby o powiększenie rachunkowego stołu w rekruckim Rewizyjnym jej Oddziale, P. Minister Skarbu czynił przedstawienie do Komitetu PP. Ministrów, którego uchwała 30-go Lipca teraźniejszego roku Najwyższej zatwierdzoną, postanowiono: 1) Z uwagi, że bieg spraw dotyczących się rachunkowości rekruckich pieniędzy znacznie się powiększył przez to, że obywatele i skarbowi włóścianie Kowieńskiej gubernii, których majątki leżą w obrębie stu wiorst od Pruskiej i Austriackiej granicy, podczas naboru roku 1844 i 1846 zaczęli składać zaliczalne kwity w wielkiej ilości, w zamian liczącej się na nich rekruckiej powinności — dodać do rachunkowego rekruckiego stołu Rewizyjnego Oddziału Kowieńskiej Skarbowej Izby, jednego pomocnika Buchaltera, w stopniu starszego, i jednego pisarza 2-go rzędu, z pensją podług etatu 7-go Lipca 1843 r. naznaczoną, porównawszy ich co do klasy obowiązków, jako też stopnia emerytury, z innymi takimiż urzędnikami; i 2) Potrzebną na ich utrzymanie sumę, w ogóle 276 rubl. srebrem, pobierać z summy, podług Najwyższej utwierdzonego 13-go Września 1838 etatu pensji Rewizyjnego Oddziału Izby Skarbowych, zostawionej do rozporządzenia Ministra Skarbu na powiększenie, w razie potrzeby, assessorów, naczelników stołu i pisarzy, jako też dla przeniesienia składu całych oddziałów z niższej na wyższą pensją, a wynoszącej 50,000 r. ass., a na srebro 14,281 rub. 71 kop.

Въ слѣдствіе протоколярной деклараціи Инженера-Механика Эдуарда Гиберта, представленной имъ, 7 (19) Іюля, въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, по предмету представленія ему исключительной привилегіи на учрежденіе и содержаніе пароходства по судоходнымъ рѣкамъ Царства, а именно: по Вислѣ, Нарвѣ, Бугу, Вѣпржу и Пилицѣ,—Совѣтъ Управленія Царства, по уваженію къ пользамъ, какія отъ этого предпріятія могутъ произойти для края, въ особенности же для его торговли и хлѣбопашества,—по представленію Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, постановилъ выдать ему Эдуарду Гиберту исключительную 10-ти лѣтнюю привилегію на учрежденіе и содержаніе пароваго судоходства по Вислѣ, и по впадающимъ въ нее рѣкамъ, какъ-то: по Нарвѣ, Бугу, Вѣпржу и Пилицѣ, какъ для провоза пассажировъ, такъ и для буксированія судовъ. Получающій привилегію обязывается устроить такого рода пароходы, которые могли бы ходить до Бреста-Литовскаго. Въ случаѣ же еслибъ получающій настоящую привилегію въ теченіи трехъ слѣдующихъ лѣтъ, считая со дня выдачи привилегіи, не устроилъ на рѣкахъ, въ привилегіи этой поименованныхъ, по крайней мѣрѣ двухъ пароходовъ, съ соответственнымъ числомъ габарръ или транспортныхъ судовъ и не содержалъ ихъ въ постоянномъ движеніи, привилегіа теряетъ свою силу.

W skutku protokólarnéj deklaracji P. Edwarda Guiberta, Inżyniera-Mechanika, w d. 7 (19) Czerwca 1846 roku w Biurze Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych złożonej, w przedmiocie udzielenia mu wyłącznego przywileju na zaprowadzenie i utrzymywanie żeglugi parowej na rzekach spławnych Królestwa, a mianowicie na Wiśle, Narwi, Bugu, Wieprzu i Pilicy;—Rada Administracyjna Królestwa, mając na względzie korzyści, jakie z przedsięwzięcia tego kraj, a w szczególności handel i rolnictwo osiągnąć mogą,—na przełożenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, udzieliła temuż P. Edwardowi Guibert, przywilej wyłączności na lat 10, na zaprowadzenie i utrzymywanie żeglugi parowej na Wiśle, i na rzekach w nią wpadających, jako to: na Narwi, Bugu, Wieprzu i Pilicy, a to tak do przewozu passażerów, jako też do holowania statków. Uzyskujący przywilej obowiązuje się urządzać takie parostatki, które mogłyby odbywać żeglugę do Brześcia-Litewskiego. Na przypadek zaś, gdyby uzyskujący niniejszy przywilej, w przeciągu trzech lat po sobie idących, licząc od daty przywileju, nie zaprowadził na rzekach, w przywileju wymienionych, przynajmniej dwóch parostatków z odpowiednią liczbą gabarów, czyli statków ładownych, i tych w ciągłym ruchu nie utrzymywał, przywilej ten za upadły uważany będzie.

U A T E K A

Возобновленный опытъ надъ машиною для жатья хлѣба, изобрѣтенною Г. Тименедкимъ, привлекъ множество любопытныхъ зрителей на поле подъ Ожаровымъ. Сообщилъ публикѣ извѣстіе объ успехахъ, по усовершенствованію сего важнаго изобрѣтенія, мы приведемъ здѣсь нѣсколько хозяйственныхъ замѣчаній, относительно результатовъ. Машина, въ своемъ составѣ значительно упрощенная, все лучше и лучше производитъ работу. Стѣчение чище прошлогодняго, и не портитъ соломы; машина нынѣ не выбиваетъ зеренъ изъ колосьевъ, и притомъ сжинаетъ хлѣбъ ровно, выше или ниже, по желанію, она не пропускаетъ ни одного стебелька, исключая только тѣхъ, которые совершенно лежатъ на землѣ, даже и сломанные собираетъ въ покосы. Она не оставляетъ также травы, выкашивая ее какъ бы косою, и быстротою своего движенія пригребаетъ къ покосу вмѣстѣ съ хлѣбомъ, такъ что этого не сдѣлаетъ и самый ловкій косецъ. Словомъ жатья хлѣба посредствомъ этой машины, озимаго или яроваго, соответствуетъ уже всѣмъ требованіямъ хорошаго кошенія. Опытъ этотъ произведенъ былъ на осяхъ, хотя и хорошемъ, но уже перезрѣломъ, рѣдкомъ, довольно переломанномъ, и заросшемъ болѣе чѣмъ на половину травою. Однако не смотря на то, работа производилась быстро, безпрепятственно. Хлѣбъ болѣе свѣжій и густой, былъ бы сжать гораздо легче. Хотя площадь на видъ была гладка, однако мѣсто опыта было весьма неровно, изъ чего можно заключить, что машина можетъ дѣйствовать на всякой почвѣ, лишь бы только она была очищена отъ камней и другихъ препятствій. Что же касается до движенія машины, то оно такъ быстро, что человеку нужно идти весьма скоро, чтобы не отстать отъ лошадей. Только укладка покоса требуетъ улучшеній; ибо при настоящей, собираніе горстей и вязаніе сноповъ не слишкомъ удобны. Однако внимательность устроить и сіе затрудненіе, такъ какъ машина, въ теперешнемъ своемъ составѣ, можетъ еще получить много полезныхъ улучшеній. Отъ новаго изобрѣтенія, долженствующаго побѣдить такое множество представляющихся затрудненій, нельзя вдругъ всего требовать. Довольно того, что главнѣйшая задача достигнута, и доведена до совершенства. Ширина производимаго машиною покоса, равняется ширинѣ гряды при жатѣ, то есть, занимаетъ пространство такое, которое можно занять сѣрпомъ; но за то вознаграждаетъ быстрота ея дѣйствія. Въ продолженіе одного часа, машина выжиная цѣлый моргъ ося, слѣдовательно съ 3 лошадьми и 2 рабочими можно произвести работы въ день не менѣе десяти жнецовъ.

(Z Gazety Codziennéj).

— Powtórna proba z machiną do żęcia zboża, wynalazku P. Tymienieckiego, wykonana w tych dniach na jarzynie na polu pod Ożarowem, o 12 wiorst od Warszawy, sprowadziła mnóstwo ciekawych widzów. Udzielając wiadomość publiczności o postępie w udoskonaleniu tego wielkiego wynalazku, zrobimy tu krótkie postrzeżenia gospodarskie, co do osiągniętych wypadków. Mechanizm w układzie swoim znacznie uproszczony, coraz dokładniej wykonywa robotę. Cięcie jest lepsze niż przeszłoroczne, bez targania słomy, i machina teraz nie ziarna z kłosów nie wytrząsa, a przyciem zboże gładko, wyżej lub niżej, podług upodobania, ścina. Żadne źdźbło nie zostaje opuszczone, chyba takie, które samo na ziemi poległo, a nawet potamane jeszcze machina do pokosu ściga, tak, że po jej przejściu pokos zostaje czysty jakby ugrabiony. Nie opuszcza także trawy i tę jak kosą wycina, a szybkością swego ruchu, razem ze zbożem do pokosu znosi, i tej roboty kosarz ręcznie lepiej nie wykona. Słowem, cięcie zboża tą machiną, czy to ozimego czy jarego, odpowiada już wszystkim wymaganiom warunkom dobrego koszenia. Próba ta wykonana została na owsie, wprawdzie bujnym, ale już przestającym, rzadkim, znacznie potamianym, i na polu więcej trawą jak zbożem zarostem. Mimo to wszakże robota szła szybko bez żadnej przeszkody. Świeższe i gęściejsze zboże, byłoby ścięte nierównie łatwiej. Pomimo równiny na oko dość gładkiej, miejsce próby nie bardzo było równe; ztąd okazuje się, że machina działać może na każdym gruncie, chociażby najnierówniejszym, byleby tylko zżamienieni i zawad oczyszczonym. Co się tyczy ruchu machiny, ten jest tak szybki, iż trzeba człowiekowi silnie natężyć kroku, ażeby zdążyć za koniami i ciągle im wystarczyć. Składanie tylko pokosu, jeszcze pozostawia cokolwiek do życzenia. Z takiego jak dotąd, jeszcze zbieranie garści i wiązanie w сноpy nie łatwe. Doświadczenie jednakże łatwo temu zaradzić potrafi, gdyż machina w dzisiejszym składzie swoim, wiele jeszcze korzystnych ulepszeń przyjąć może. Od nowego wynalazku, i tak jak ten trudnego, nie podobna na raz jeden wszystkiego wymagać. Dość, że zasada, szczęśliwie jest już trafioną, i bardzo do doskonałości zbliżoną. Szerokość pokosu machiną ciętego, równa się szerokości skibowego zagonu, to jest zajmuje tyle tylko co ręcznie sierpem zając można, ale za to pośpiech wynagradza. W przeciągu jednej godziny machina ścina morg cały; z tego już widzieć można, że z 3-ma koniami i 2-ma ludźmi, prawie za 10 kosarzy dziennie zrobić może.

(Z Gazety Codziennéj).

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

А В С Т Р І Я.

Вѣна, 7 Августа.

Сегодня утром, при благоприятной погоде, Его Императорское Высочество Великий Князь Михаилъ Павловичъ изволилъ присутствовать на ученья расположенныхъ здѣсь войскъ. Его Императорское Высочество изволилъ прибыть на плацъ въ 9 часовъ, въ сопровожденіи многочисленной свиты. Войска раздѣлены были на четыре колонны, которыя проходили церемониальнымъ маршемъ предъ Его Императорскимъ Высочествомъ. Ученые продолжались три часа. Его Императорское Высочество Великий Князь изъявилъ свое удовольствіе эрцъ-герцогу Альберту, командующему здѣшнимъ гарнизономъ. Генераль-майоръ баронъ Випфенъ состоитъ при Особѣ Его Императорскаго Высочества. Ея Императорское Высочество Государыня Великая Княгиня Елена Павловна имѣетъ прибыть сюда 14 числа с. м.

Ф Р А Н Ц І Я.

Парижъ, 9 Сентября.

Полемика по случаю бракосочетанія испанской Королевы и Инфантины сестры ея, наполняетъ все газеты. Даже оппозиція не можетъ противорѣчить тому, что въ настоящемъ случаѣ Франція получила совершенный перевѣсъ, и что предстоящіе брачные союзы составляютъ результатъ, самый благоприятный для ея дѣла. Англія поддерживала принца Леопольда Саксенъ-Кобургскаго, Неаполь графа Трапани, восторженная партія въ Испаніи Инфанта Донъ Эрика; а выборъ между тѣмъ палъ на такого принца, который, не принадлежа ни къ одной партіи, въ состояніи обезпечить внутреннее спокойствіе Испаніи. Франція имѣла постоянно въ виду, чтобы Бурбоны, потомокъ Филиппа V, былъ на испанскомъ престолѣ. Когда Г. Гизо въ первый разъ объявилъ это желаніе французскаго кабинета, въ Европѣ было восемь потомковъ Филиппа V, которые могли вѣдать руки Королевы, а именно: три сына Донъ Карлоса, два сына Инфанта Донъ Франциско де Паула, два брата Неаполитанскаго Короля, то есть, графъ д'Аквила и графъ Трапани, и наконецъ принцъ Луккскій. Но съ тѣхъ поръ число это значительно уменьшилось: сыновья Донъ Карлоса были исключены нерасположеніемъ націи, графъ Аквила и принцъ Луккскій вступили въ бракъ, и слѣдовательно кандидатами остались только два сына Инфанта Донъ Франциско де Паула и графъ Трапани. Съ другой стороны, бракосочетаніе французскаго принца съ Инфантиною, непосредственною наследницею престола въ случаѣ безпотомственности Королевы, составляетъ довершеніе желанія Франціи по сему важному европейскому предмету.

— Мѣдную трубу, найденную въ квартирѣ Жозефа Гаури, въ погребѣ, открыли въ присутствіи оубожденнаго; въ ней заключалось длинное и подробное изложеніе приготовленій къ покушенію, — всѣхъ ухищреній, которыя онъ долженъ былъ употребить на то, чтобы мнимому злодѣянію придать видъ дѣйствительнаго покушенія на жизнь Короля; и все это онъ дѣлалъ для поддержанія своихъ мѣтай противъ смертныхъ казней, и для представленія новаго доказательства, что казни эта постигаетъ иногда невинныхъ. Изложеніе это, а равно и другія его сочиненія, отличаются въкотолаго странностію, признаваемою медициною признакомъ извѣстнаго рода помѣшательства; тѣмъ болѣе что всѣ странныя мысли его, изложены въ ономъ съ логическаго послѣдовательностію съ большою точностію.

— Распространяющіеся, съ вѣкотораго времени, въ разныхъ частяхъ страны, пожары, все болѣе и болѣе обращаютъ на себя вниманіе правительства, и наводятъ общій ужасъ; нынѣ болѣе всего они встрѣчаются въ Эрвэ-Лоарскомъ департаментѣ, такъ, что въ одномъ Шатодонскомъ округѣ было уже 80 пожаровъ, въ продолженіе одного мѣсяца. Нельзя не отнести сего къ поджигательству; ибо въ одинъ день и почти въ одинъ часъ появляется вдругъ вѣскольکو пожаровъ въ одной окрестности. Чаше всего пожары случались среди дня, и имъ обыкновенно предшествовали ружейные выстрѣлы и вслѣдъ за симъ появлялся огонь съ такою силою, что никакая помощь не могла остановить его. Въ окрестностяхъ Augy, на большой дорогѣ, въ кучѣ камней, нашли,

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

A U S T R Y A.

Wiedeń, 7 sierpnia.

Dziś, przed południem, przy najpiękniejszej pogodzie, Jego CESARSKA WYSOKOŚĆ WIELKI XIĄŻE MICHAŁ PAWŁOWICZ, znajdował się na wielkich ćwiczeniach wojennych tutejszej załogi. Dostojny Gość przybył o godzinie 9-jej, otoczony świetnym orszakiem. Wojska, podzielone były na cztery szyki, które przechodziły przed Jego CESARSKĄ WYSOKOŚCIĄ WIELKIM XIĘCIEM. Ćwiczenia te trwały trzy godziny. Jego CESARSKA WYSOKOŚĆ WIELKI XIĄŻE wynurzył najzupełniejsze swoje zadowolenie Arcy Xięciu Albertowi, dowódcy tutejszej załogi. Generał-Major Baron Wipfen, pełni obowiązki adjutanta przy Dostojnym Gościu. Jej CESARSKA WYSOKOŚĆ WIELKA XIĘŻNA HELENA PAWŁOWNA spodziewana jest tu d. 14-go b. m.

F R A N C Y J A.

Paryż, 9 września.

Polemika nad małżeństwem Królowej i Infantki hiszpańskiej pochłania wszelki inny interes i zapełnia kolumny wszystkich gazet. Nawet opozycja zaprzeczyć nie może, że w tym razie Francja całkiem na swoim postawiła, i że uchwalone związki są najprzyzajniejsze dla jej interesów. Kiedy Anglia prowadziła Xięcia Leopolda Saxe-Coburg, Neapol Hrabie Trapani, stronnictwa exaltowane w Hiszpanii Infanta Don Enrique, wybór padł na takiego Xięcia, który nienależąc właściwie do żadnego stronnictwa, najzdolniejszym jest do zapewnienia wewnętrzного pokoju. Francji zawsze o to chodziło, iżby Burbon, potomek Filipa V., był na tronie hiszpańskim. Kiedy P. Guizot poraz pierwszy wyraził to życzenie gabinetu francuzkiego, ośmiu było w Europie potomków Filipa V. mogących ubiegać się o rękę Królowej, jako to: trzej synowie Don Karlosa, dwaj synowie Infanta Don Francisco de Paula, dwaj bracia Króla Neapolitańskiego, to jest Hrabia d'Aquila i Hrabia Trapani, i nakoniec Xiąże Lukki. Ale od tego czasu grono to znacznie się uszczupliło; synowie Don Karlosa wyłączeni zostali wolą narodu, Hrabia Aquila i Xiąże Lukki zawarli związki małżeńskie; a tak kandydatami do ręki Królowej pozostali tylko dwaj synowie Infanta Don Francisco de Paula i Hrabia Trapani. Zkądinąd małżeństwo Xięcia francuzkiego z Infantką, bezpośrednią następczynią tronu, na przypadek bezpotomności Królowej, uzupełnia życzenia Francji w tej ważnej sprawie Europejskiej.

— Znaleziony w piwnicy mieszkania Józefa Henry walec miedziany został, otworzony w obecności osądzonogo; zawierał on rozwlekłe i drobiazgowo opisanie wszystkich przygotowań do czynu, oraz wszystkich podstępów jakich ma użyć, aby wystrzałowi bez kuli nadać pozór zamachu na życie Króla; a to wszystko dla poparcia opinii swoich przeciw karze śmierci, jakoby nowym dowodem, że ta częstokroć wymierzana bywa niewinnie. Pismo to, równie jak inne płody jego pióra, nosi szczególne piętno, uznane w nauce lekarskiej za symptomat pewnego rodzaju pomieszania, mianowicie, iż myśli rozprzęgte i dziwaczne są w nióm wyłożone w pewnym logicznym związku i z wielką jasnością.

— Szerzące się od niejakiego czasu w różnych częściach kraju pożary, coraz więcej zwracają uwagę rządu i sprawiają przerażenie powszechne. Departament Eury i Loary jest w tej chwili głównym ich teatrem, tak, że jeden okrag Chateaudou, liczył 80 pożarów, wybuchłych w ciągu jednego miesiąca. Niepodobna przypisać tego podpalaniu, kiedy jednego dnia i prawie jednej godziny, po kilka ogni razem daje się widzieć w jednej okolicy. Najczęściej pożar wszczyna się wśród dnia i poprzedzany jest wystrzałem jakby z ręcznej broni, a wkrótce tak obejmuje całą budowę, że wszelki ratunek jest niepodobnym. W okolicach Augy, na wielkiej drodze, w kupie kamieni znaleziono schowane w wielkiej ilości lonty i bomby prochom nabite.

въ большомъ количествѣ, фитили и начиненныя порохоми бомбы.

— Всѣ донесенія, полученныя сегодня изъ департаментовъ, согласны въ томъ, что выѣшній урожай гораздо обильнѣе урожая прошлагоднихъ, и что картофель, коего началась уже уборка, совершенно здоровъ. Цѣны на хлѣбъ начали понижаться на всѣхъ рынкахъ южной Франціи. Въ одной Лионской газетѣ опровергають опасенія на счетъ дороговизны на хлѣбъ, сообщая, что въ Марсель не перестаютъ приходить значительныя транспорты пшеницы изъ Одессы, которою наплывы уже магазины южныхъ провинцій, и начали перевозить ее во внутрь страны. Зерно одесской пшеницы меньше французскаго, но даетъ хлѣбъ весьма бѣлый и отличнаго вкуса.

— Парижское общество свободной торговли имѣло на дняхъ, въ залѣ Монтеке, свое первое публичное засѣданіе, подъ предѣлательствомъ герцога Аркура, Пера Франціи. Палата, журналистика, торговля и промышленность имѣли своихъ представителей въ этомъ собраніи, въ которомъ было по крайней мѣрѣ 800 чел., и на открытіе котораго послѣдовало разрѣшеніе министра внутреннихъ дѣлъ, утвердившаго правила образующагося общества. Въ рѣчи, произнесенной президентомъ, была изложена цѣль, съ какою общество основано. Пошлины на товары, приходящія изъ-за границы, не будутъ оспариваемы до тѣхъ поръ, пока онѣ будутъ служить для пользы казны и для покрытія общихъ государственныхъ издержекъ; но когда эти пошлины, утративъ характеръ государственной пользы, станутъ клониться къ устраненію иностранныхъ произведеній и къ возвышенію цѣнъ на подобныя произведенія національныя, чрезъ что въ жертву одному классу будутъ привноситься другіе классы, чрезъ обремененіе сихъ послѣднихъ налогами, тогда общество будетъ стремиться къ тому, чтобы такія пошлины уничтожить и основаніе ихъ исключить изъ французскаго законодательства. Средства, какія оно употребитъ для этого, должны быть сообразны съ государственнымъ уложеніемъ и законами. Равнымъ образомъ, общество останется на всегда чуждо всякаго духа партій, и не станетъ служить предпочтительно той или другой отрасли народной промышленности, тому или другому классу, и наконецъ той или другой отдѣльной части Франціи; напротивъ оно будетъ имѣть въ виду только общій интересъ, заставляющій забывать объ интересахъ частныхъ. Послѣ президента, еще нѣкоторые другіе члены произносили рѣчи, а въ заключеніе открыта была денежная подписка на удовлетвореніе издержекъ по содержанію общества.

— 1-го с. м., въ Бордо данъ былъ, въ честь Г. Кобдена, блистательный пиръ, на коемъ находились всѣ мѣстныя власти и значительнѣе жители города и окрестностей. Въ отвѣтъ на предложенный въ честь его тостъ, Г. Кобденъ произнесъ краткую рѣчь относительно предпринятыхъ въ Англіи торговыхъ мѣръ. Между прочимъ, сказалъ: „Я всевародно объявлялъ уже сто разъ, что при уничтоженіи хлѣбнаго закона мы имѣли въ виду общую и высшую цѣль, то есть введеніе общей свободы торговли: ибо законъ сей мы считали основаніемъ монополическаго зданія, послѣ уничтоженія коего и все это зданіе должно было непременно рушиться.“

10 Сентября.

Герцогъ Монпансьерскій прибылъ вчера въ Парижъ и предполагаетъ выѣхать завтра съ своими старшими братьями въ Мадридъ.

— Въ Фонтенебло дѣлають приготовленія къ празднеству, которое дворъ дастъ для супруги герцога Монпансьерскаго; а въ Пале-Роялѣ готовятъ уже квартиру для Ихъ Высочества.

— Въ Мальмезонѣ дѣлаются большія передѣлки. Говорятъ, что Королева Христина будетъ сопутствовать своей дочери во Фррацію, гдѣ пробудетъ нѣсколько недель.

— Въ *Messenger* напечатано слѣдующее письмо г. на Дюбузе командира корвета *Brillante*. „Callao, 11 Юля 1846 года. Изъ Отаити пишутъ о бышихъ на семь островѣ непріятельскихъ дѣйствіяхъ. Въ одной стѣнкѣ, войска наши отбили одно орудіе и отразили инсургентовъ. Г-нъ Брюна дѣлается, что спокойствіе не будетъ нарушено. 17 Апрѣля, при отплытіи судна, съ коимъ получены эти извѣстія, въ Папеити находились слѣдующіе корабли: *Urania, Ariana, Faeton*,

— Wszystkie doniesienia, które dziś odebrano z departamentów, zgadzają się, że zbiory pólnoch są o wiele obfitsze niż w latach poprzednich, i że kartofle, które teraz właśnie wybierają, są zupełnie zdrowe. Ceny zboża zaczęły spadać na wszystkich targach południowej Francji. Jedną zaś gazeta Lyonska, uspokajając obawy podrozenia jego, donosi, że do Marsylii nie przestają przychodzić tak wielkie transporta pszenicy z Odessy, że najpełniejszy magazyn prowineyi południowych, zboże to poszło w głąb kraju. Ziarno pszenicy Odeskiej mniejsze jest od francuzkiego, ale daje chleb bardzo biały i wyborowego smaku.

— Towarzystwo wolnego handlu odbyło w tych dniach w sali Montesquieu w Paryżu pierwsze publiczne posiedzenie, na którym przewodniczył Xiążę Harcourt, Par Francji. Izba, dzienniki, handel i przemysł fabryczny reprezentowane były na tém zgromadzeniu, z 800 przeszło osób złożoném, a odbytem w skutku wyraźnego pozwolenia Ministra spraw wewnętrznych, który statuta tego związku potwierdził. W mowie zagajającej Prezesa wymienione zostały cele towarzystwa. Nakładanie ceł na towary handlowe, które z zagranicy przychodzą, o ile to jest w interesie skarbu i służy do pokrycia publicznych nakładów, nie jest zaprzeczane przez związek; ale jak skoro cła tego rodzaju tracą charakter fiskalny i mają na celu wstrzymanie wyrobów obcych, ażeby tym sposobem podnieść cenę podobnych fabrykantów krajowych, a tém samém w interesie jednej klasy, narzucają na inne uciążliwy podatek; zadaniem towarzystwa jest, aby takowe cła pokonywać, i zasadę ich z francuzkiego prawodawstwa wymazać. Środki do tego celu wiodące, mogą być tylko prawne i zgodne z ustawą. Towarzystwo pozostanie na zawsze obcém dla wszelkich politycznych stronnictw; nie będzie służyło wyłącznie tej lub owej gałęzi przemysłu, tej lub owej pojedynczej klasie, albo też pojedynczej części kraju. Interes ogólny, w którym wszelki pojedynczy niknąć powinien, jest jedynym jego przedmiotem. Po Prezydencie kilku jeszcze członków zabierało głosy, a w końcu otworzono składkę na koszt utrzymania związku.

— D. 1 września dano w Bordeaux dla P. Cobden światną ucztę, na której znajdowały się wszystkie władze miejscowe, tudzież znakomite osoby z miasta i okolicy. W odpowiedzi na wzniesiony na cześć jego toast, P. Cobden miał mowę, ściągającą się do nowo-zaprowadzonych środków handlowych w Anglii. Miedzy innemi powiedział: „Oświadczyłem sto razy publicznie, że o zniesienie praw zbożowych staraliśmy się tylko, jako o środek do osiągnięcia powszechniejszego i wyższego celu, to jest, zaprowadzenia ogólnej wolności handlowej; albowiem prawa te uważaliśmy za podstawę budowy monopolicznej, po których obaleniu i cała ta budowa runąć musi.“

Dnia 10 września.

Xiążę Montpensier powrócił wczoraj do Paryża i ma wyjechać jutro, ze swymi starszymi braćmi do Madrytu.

— W Fontainebleau czynią przygotowania do uroczystości, które dwór dla młodej małżonki Xięcia Montpensier dawać będzie. W *Palais-Royal* zaś urządzają już mieszkanie dla ich obójga.

— W Malmaison rozpoczęto wielkie naprawy. Mówią, że Królowa Krystyna odprowadzi córkę swoją do Francji i kilka tygodni zabawi.

— *Messenger* umieścił list P. Dubouzet, dowódcy korwety *Brillante*. „Z Callao, 11 lipca 1846. Ostatnie wiadomości z Otahity donoszą o krokach nieprzyjacielskich zaszłych na tej wyspie. W jedną potyczkę wojska nasze zabraly jedno działo i rozproszyły powstańców. P. Bruat spodziewał się, że spokojność nie będzie nadal przerywana. W d. 17-m kwietnia, w chwili odplynienia statku, który przywiózł te wiadomości, w Paapeiti stały okręty: *Urania, Ariana, Faeton, Heroína* i *Fortuna*; przytém spodziewa

Heroína u Fortuna. Тамъ ожидали также ежеминутно прибытія контръ-адмирала Гамелена на фрегатъ *Virginie*.

— Изъ Альжира получены донесенія, угрожающія нарушеніемъ спокойствія на мароккской границѣ. Абд-эль-Кадеръ въ восточной части этого государства приобретаетъ большое вліяніе. Онъ приблизился къ городу Тазъ, отстоящему отъ нашей границы на 25 миль. Должно опасаться въ Мароккѣ возмущеній. Султанъ Мулей-Абдерраманъ находится въ затруднительномъ положеніи; коль скоробудетъ сопротивляться священной войнѣ, возбуждаемой Абд-эль-Кадеромъ, онъ можетъ лишиться престола и даже жизни; такая же опасность грозитъ ему и въ случаѣ несопротивленія. Въ столь затруднительныхъ обстоятельствахъ онъ предоставляетъ намъ дѣйствовать по усмотрѣнію; къ освобожденію его отъ опаснаго врага. По этому экспедиція къ Марокко кажется неизбежною.

— Маршалъ Бюжо отправится сегодня въ Эксидаль, откуда въ скоромъ времени поѣдетъ въ Альжиръ.

— Генералъ Нарваезъ отправится въ Мадридъ, дабы навестись при открытіи засѣданій кортесовъ. Туда же отправились: графъ Виста-Гермоза, гг. Ласгерасъ и Квинто, исправлявшіе, во время министерства Нарваеза, важныя должности.

А Н Г Л І Я

Лондонъ 7 Сентября.

Парламентъ отсроченъ до 4 Октября.

— Слѣдующее извѣстіе произвело большое впечатлѣніе въ Сити. Англійскій консулъ въ Рио-Жанейро извѣстивъ официально всѣхъ Англичанъ, проживающихъ въ этой столицѣ, что бразильское правительство рѣшительно воспретило ему входить, какимъ бы то ни было образомъ, въ дѣла о движимой или недвижимой собственности, оставшейся въ Бразиліи послѣ смерти англійскихъ подданныхъ. Огнявъ собственности эта будетъ состоять въ вѣдѣніи бразильскихъ властей; конечно это принесетъ значительный ущербъ для законныхъ наследниковъ.

— Одна изъ большихъ и богатѣйшихъ кодовій Канады ла-Прери, 4-го Августа опустошена пожаромъ. Около 150 большихъ зданій и множество жилыхъ домовъ, сдѣлались добычею пламени; убытки, повесенные почти исключительно французскимъ народонаселеніемъ, простираются до 100,000 фун. стерл.

— Бывшій Канадскій гражданскій губернаторъ, Лордъ Меткалфъ, скончался въ своемъ помѣстьи Басингстокѣ, на 62 году жизни.

— Въ *Standard* напечатано: Въ числѣ побудительныхъ причинъ, которыя приводятъ Северо-Американцами въ защиту новыхъ своихъ завоеваній, находится и та, что они вынуждены къ этому чрезвычайнымъ стеченіемъ переселенцевъ, преимущественно изъ Европы, которая ежегодно доставляетъ ихъ слишкомъ 100,000 чел. Причина эта показается ложною, если обратимъ вниманіе на огромное пространство земель Соединенныхъ Штатовъ. Пограничная черта Соединенныхъ Штатовъ простирается на 10,000 англ. миль, съ длиною рѣчныхъ береговъ въ 4,000 и озерныхъ въ 1,200 миль. Одна изъ рѣкъ Соединенныхъ Штатовъ, вдвое значительнѣе Дуная. Рѣка Огіо 600 миль длиннѣе Рейна. Одна провинція Виргинія по пространству своему больше Англій одною третью. Провинція Огіо имѣетъ пахатной земли полуллионовъ акровъ болѣе, чѣмъ Шотландія. Разстояніе Мены отъ Огіо значительнѣе разстоянія Лондона отъ Константинополя.

— Въ заключенномъ съ Соединенными Штатами трактатѣ, на счетъ орегоской земли, важную играетъ роль Гудсонская компанія. Послѣ Остъ-Индской компаніи, гудсонская компанія, не смотря на свою малознаемость, есть свѣдѣннѣе сообщество въ мірѣ. Монголія драгоцѣнныхъ мѣховъ въ этой части Америки, за исключеніемъ Россійскихъ владѣній, входить въ ея руки. Агенты этой компаніи разсѣяны по всему огромному матеріку, отъ Гудсонова залива до Тихаго Океана, на пространствахъ вдвое большемъ Европы. Сверхъ сего, она умѣла приобрести довѣренность и уваженіе между дикими племенами Индійцевъ; а европейскихъ искателей приключеній, позволяющихъ тамъ въ большомъ количествѣ успѣла удерживать въ надлежащихъ предѣлахъ.

но сіе со chwila przybycia Kontr-Admirala Hamelin, na fregacie *Virginia*.

— Z Algieru mamy wojną grożącą wiadomości: obawiamy się bowiem, aby spokojność przy granicach Marokkańskich przerwana nie została. Abd-el-Kader, we wschodniej części tego państwa, nabywa wielkiego wpływu, i już zbliżył się do Tazy, niasta od naszej granicy o 25 mil odległego. Obawiać się należy, aby rewolucya nie wybuchła w Marokko. Cesarz Muley-Abd-er-Rahman jest w trudnym położeniu: jeżeli zechce oprzeć się wojnie świętej, do której Emir podlega narażać może swój tron, a może i życie; również czeka go niebezpieczeństwo, jeżeli jej się nie oprze. W tak trudnych okolicznościach, Cesarz pozostawi nam zapewne wszelką wolność działania, któreby go uwolniło od tak niebezpiecznego nieprzyjaciela. Wyprawa do Marokko jest zatem nieuchronną.

— Marszałek Bugeaud wyjeżdża dziś do Excideuil, skąd niebawem wraca do Algierji.

— Generał Narvaez wyjechał do Madrytu, w celu znajdowania się na zagajeniu Kortezów. W tymże samym czasie udali się do stolicy Hiszpanii: Hr. Vista-Hermosa, P. P. Lasheras i Quinto, którzy za ministerstwa Narvaeza pełnili ważne obowiązki.

А Н Г Л І Я

Лондонъ, 7 септембра.

Parlament został odroczone do d. 4 listopada.

— Następująca wiadomość sprawiła wielkie wrażenie w City. Konsul angielski w Rio-Janeiro zawiadomił urzędownie Anglików w tej stolicy zamieszkałych, że rząd Brazylijski formalnie mu wzbronił wdawania się w jaki bądź sposób do własności ruchomych lub nieruchomych, pozostałych po zmarłych w Brazylii poddanych angielskich. Te własności będą na przyszłość administrowane przez władze brazylijskie, z wielką szkodą prawych spadkobierców.

— Jedna z największych i najzamożniejszych osad Kanady, *la Prairie*, d. 4 sierpnia spustoszoną została przez pożar. Około 150 wielkich gmachów i mnóstwo domów stało się pastwą płomieni. Szkody szacują na 100,000 £ szt., które prawie wyłącznie ludność francuzką dotknęły.

— Lord Metcalfe, ostatni Gubernator cywilny Kanady, umarł w 62 roku życia swego, w Basingstoke, swoim domu wiejskim.

— W *Standard* czytamy: Pomiędzy argumentami, które Amerykanie północni przytaczają w obronie nowych założeń terytoryalnych, jest i ten, iż są do tego zmuszeni przez nadzwyczajny napływ przybyszów, mianowicie z Europy, która nadsyła corok regularnie 100,000 osób. Twierdzenie to jest tylko pozorne, jeżeli zwrócimy uwagę na ogromną przestrzeń, jaką posiadają Stany-Zjednoczone. Jakoż linia graniczna Stanów-Zjednoczonych rozciąga się na 10,000 mil angielskich, z długością brzegów rzecznych 4,000, a brzegów jezior 1,200 mil. Jedną z rzek Stanów-Zjednoczonych jest dwa razy większa niż Dunaj. Rzeką Ohio dłuższa jest o 600 mil od Renu. Sama jedna prowincja Wirginia ma powierzchnię większą o 1/3 część niż Anglia. Prowincja Ohio posiada gruntów ornych pół miliona akrow więcej niż Szkocya. Odległość Mainy od Ohio jest większa niż odległość Londynu od Konstantynopola.

— W traktacie ze Stanami-Zjednoczonymi o kraj Oregon, wielką rolę gra rolę Kompania zatoki Hudsonskiej. Po Kompanii Wschodnio-Indyjskiej, Kompania Hudsonska, jakkolwiek mało znana, jest najpotężniejszem stowarzyszeniem w świecie. Monopol drogi futer w tej części Ameryki, z wyłączeniem posiadłości rosyjskich, jest w jej ręku; ajenci jej rozsiani są po całym ogromnym lądzie, od zatoki Hudsona do Oceanu Spokojnego, obejmując przestrzeń dwa razy większą od całej Europy. Nadto Kompania ta umiała zjednać sobie ufność i poszanowanie między dzikimi plemionami Indian, a awanturników Europejskich, w wielkiej liczbie tamzjawiających się, utrzymać w należytych granicach. Dotąd wszelkie usiłowania Stanów-Zjednoczonych do wejścia we współzawodnictwo handlowe z rzeczoną Kompanią, spełży na niczym.

Донинѣ всѣ старанія Соединенныхъ Штатовъ войти въ торговое сообщество со сказанною компанією остались тщетными.

5 Сентября.

Королева Викторія, посетивъ островъ Жерзей, прибыла въ Фальмутъ, откуда отправилась въ Пензансъ, и находилась тамъ до полученія послѣднихъ извѣстій. Вчера получено въ Виндзорѣ уведомленіе, что Королева прибудетъ туда черезъ три недѣли и проживетъ до праздниковъ Рождества Христова. О поѣздкѣ Ея Величества въ замокъ Э ничего не слышно.

— Мы узнали, что правительство наняло около 250 судовъ, долженствующихъ отправиться въ моря Черное, Средиземное, въ Соединенные Штаты и въ Южную Америку, для доставленія оттуда сарачивскаго пшена.

— Издатели англійскихъ газетъ не рѣдко ограничиваютъ приданое для своихъ дочерей назначеніемъ одной лишь значительной части издаваемого ими журнала, и однако злѣя ихъ нисколько не жалуются на это. И такъ, на примѣръ, издатель журнала *Times* выдавая недавно за мужъ одну изъ своихъ дочерей, назначилъ ей въ приданое одну часть въ своемъ журналѣ, то есть, доходъ съ этой части, равняющийся доходу какого нибудь англійскаго баронетства.

Г Е Р М А Н І Я .

Баденъ, 5 Сентября.

Сегодня, въ полдень, принцъ Мюнхенскій, въ слѣдствіе приглашенія эрцъ-герцога, прибылъ по желѣзной дорогѣ, и въ сопровожденіи здѣшней гражданской кавалеріи отправился чрезъ городъ въ герцогскій дворецъ, гдѣ былъ принятъ эрцъ-герцогскою фамилією весьма радушно. 3-го Сентября, эрцъ-герцогъ посетилъ взаимно своего гостя въ Страсбургѣ.

— Въ нашъ меркантильный вѣкъ, дуэли могутъ со временемъ получить спекулятивный характеръ. Въ большой залѣ *Conversation*, въ нашемъ городѣ, какой то Англичанинъ посорился съ прусскимъ подданнымъ. На другой день, поссорившіеся оба явились, съ секундантами, на площади между Баденомъ и Диктенделемъ, близъ такъ называемой *кубли Стефаніи*. Секунданты отмѣрили пятнадцать шаговъ и подали дуэлистамъ пистолеты. По данному знаку Англичанинъ первый выстрѣлилъ и даль промахъ; потомъ когда прусскій подданный приготовился стрѣлять въ него, Альбионецъ съ національнымъ хладнокровіемъ сказалъ: *I will buy your shot*. Германецъ, незнавшій англійскаго языка попросилъ перевести ему сіи слова, и когда узналъ, что онѣ значили: „я покупаю выстрѣлъ“, объявилъ, что охотно продаетъ его. Секунданты начали договариваться, и кончилось тѣмъ, что Германецъ продалъ своей выстрѣлъ за 1,000 фунт. стерл., которые Англичанинъ тотчасъ отдавъ, взялъ у противника пистолетъ и выстрѣлилъ на воздухъ.

Лейпцигъ, 30 Августа.

Въ Лейпцигской газетѣ напечатано: Прошедшая ночь была для насъ одною изъ ужаснѣйшихъ ночей; пожаръ, какого здѣсь никто не помнитъ, явился вчера, въ шесть часовъ по полудни, въ ввзномъ магазинѣ, подлѣ польской гостиницы, который съ многочисленными своими пристройками сгорѣлъ; сверхъ сего, нѣсколько смежныхъ домогъ, частію сгорѣли, частію значительно повреждены. Сколько извѣстно, при этомъ 4 человека лишились жизни, а 8 изувѣчены или обожжены.

И т а л і я .

Римъ, 25 Августа.

Въ слѣдствіе желанія Папы поднять образованіе юношества въ своихъ владѣніяхъ, учебная конгрегация (*degli Studi*) издала циркуляръ ко всѣмъ Епископамъ Церковной Области о томъ, чтобы они представили точныя свѣдѣнія о состояніи школъ и лицеевъ въ своихъ епархіяхъ и предложили проектъ для улучшеній. Этою мѣрою хотятъ всѣ общественыя учебныя заведенія привести въ одну правильную систему. Для промышленности также наступаетъ новый и лучшій періодъ. Тогда какъ прежде очень мало говорили о паровыхъ машинахъ и еще менѣе рѣшились употребить ихъ, теперь въ одномъ Ри-

Дня 8 września.

Królowa Wiktorya, zwiedzwszy wyspę Jersey, przybyła do Falmouth, a następnie do Penzance, gdzie do ostatnich wiadomości jeszcze bawiła. Wczoraj nadeszło doniesienie do Windsoru, że tamże Monarchini za trzy tygodnie przybędzie, i aż do świąt Bożego Narodzenia zabawi. O podróży do zamku Eu niema żadnej wzmianki.

— Dowiadujemy się, że rząd najął około 250 okrętów, które się mają udać na m. Czarne. Śródziemne, do Stanów-Zjednoczonych i do południowej Ameryki, dla sprowadzenia stamtąd kukurudzy.

— Posagi córek wydawców gazet angielskich bywają często oparte na małej tylko części wydanego przez ojców dziennika, zięciowie ich jednakże wcale nie zle na tém wychodzą. I tak np. właściciel dziennika *Times*, wydając niedawno jedną ze swoich córek za męża, wyznaczył jej w posagu jedną tylko rubrykę w swoim piśmie, to jest dochód z tejże rubryki, równający się intracie miernej baronii angielskiej.

N I E M C Y .

Baden, 5 września.

Dnia 31 sierpnia, w południe, Xiążę Montpensier, w skutek zaproszenia W. Xięcia, przybył koleją żelazną ze Strazburga, i w towarzystwie tutejszej jazdy obywatelskiej, udał się przez miasto do zamku Xiążęcogo, gdzie go familia Wielko Xiążęca z największą uprzejmością przyjęła. Nawzajem d. 3 września, W. Xiążę odwiedził swego gościa w Strazburgu.

— W naszym merkantylnym wieku, pojedynki mogą z czasem przybrać obrót spekulacyjny. W wielkiej sali *Conversation* w naszym mieście, Anglik jeden przemówił się z Prusakiem. Nazajutrz obaj stawili się z sekundantami na placu między Baden i Lichtenthal, nie opodal od tak zwanych *Kapieli Stefani*. Odmierzono piętnaście kroków i dano pojedynkującym pistolety. Za danym znakiem, Anglik piérwszy wystrzelił i chybił, kiedy zaś Prusak gotował się strzelić doń nawzajem, Albionczyk z narodową flegmą wyrzekł: *I will buy your shot*. Niemiec nie umiejący po angielsku kazał sobie te słowa wytłómaczyć, i gdy się dowiedział, że znaczyły: kupuję strzał, oświadczył, iż chętnie go sprzeda. Strony w targ, i stanęło na tém, że Prusak sprzedał swój wystrzał za 1,000 f. szt., które Anglik wyliczywszy natychmiast, wziął pistolet przeciwnika i wystrzelił go na wiatr.

Lipsk, 30 sierpnia.

W gaz Lipskiej czytamy: Przebyliśmy dziś jedną z najstraszniejszych nocy; pożar, jakiego tu nikt nie przypomina sobie, wybuchł wczoraj o godzinie 6-jej w wieczór w składzie spirytusów i olejów przy hotelu Polskim, który wraz z licznymi swymi zabudowaniami zgorzał do szczytu. Oprócz tego kilka sąsiedzkich domów częścią spalone, częścią znacznie uszkodzone zostały. O ile wiadomo, 4 ludzi utraciło życie, a 8 jest ranionych lub poparzonych.

W ł o s n y .

Rzym, 25 sierpnia.

Jak szczerze myśli Ojciec św., o postawieniu na wyższym stopniu odpowiedniego czasowi wychowania młodzieży dowodzi okólnik Kongregacyi Naukowej, (*degli Studi*) do wszystkich Biskupów w Państwie Kościelném, zalecający im, aby zdali sprawę o stanie szkół i liceów w ich diecezjach będących, oraz podali projekta potrzebnych zmian i ulepszeń, celem nadania wychowaniu porządniejszego systemu i pożyteczniejszego kierunku. Podobnież nowy lepszy peryod zaczyna się i dla przemysłu. Gdy bowiem niedawno jeszcze przedtém, za ledwo wolno było u nas mówić o machinach parowych, a cóż dopiéro myśleć o ich zaprowadzeniu, teraz już w samym Rzymie zbudowano ich kilka od

мъ, построено ихъ нѣсколько, со времени восшествия на престолъ Пия IX. Сверхъ сего, по повелѣнію Папы, открыты новыя кафедры физики и механики, съ примѣненіемъ къ ремесламъ и промышленности. Говорятъ также объ учрежденіи кафедръ политической экономіи. Извѣстие, что Іезуитскія школы въ Фермо и Сполетто ввѣрены свѣтскому духовенству, подтвердилось во всей точности.

— Изъ всѣхъ частей государства все еще прибываютъ сюда депутаціи, для принесенія благодаренія Папѣ за актъ помилованія. Болонскіе жители выразили Римлянамъ благодарность, за сочувствіе, въ поэмѣ, напечатанной на пергаминѣ. Эта особенность типографическаго искусства, разослана всему знатнѣйшему духовенству, римскимъ князьямъ, а также многимъ первѣйшимъ ученымъ и артистамъ.

28 Августа.

Въ прошлую Субботу, жители Церковной Области извѣщены были официально, что Его Святѣйшество учредилъ комиссію, для соображенія разныхъ плановъ относительно постройки желѣзныхъ дорогъ. Комиссія эта состоитъ изъ заслуженныхъ прелатовъ, коимъ, сверхъ сего, будутъ помогать извѣстныя частныя лица. И такъ у насъ лягутъ желѣзныя дороги, постройка коихъ не будетъ составлять игры биржевыхъ спекуляцій, но правительство само будетъ заниматься ихъ управленіемъ.

— Кардиналъ Джицци, статсъ-секретарь, издалъ 24 числа с. м., ко вѣстямъ циркуляръ, въ которомъ рѣшительно охуждаетъ всѣ неблагоприятныя теоріи. Циркуляръ этотъ начинается разсужденіемъ, что для предупрежденія многочисленныхъ и частыхъ преступленій, необходимо лучшее образованіе рабочаго класса, и отклоненіе молодыхъ людей отъ праздности. И потому, съ одной стороны молодыхъ людей должно занимать публичными работами, а съ другой слѣдуетъ усердно стараться о распространеніи нравственнаго и религіознаго воспитанія между высшимъ классомъ народа. Сверхъ сего, весьма бы желательнымъ было образованіе въ самомъ Римѣ ремесленныхъ и военныхъ заведеній. Кардиналъ Джицци приглашаетъ всѣхъ епископовъ, а также городскіе и провинціальныя совѣты, чтобы они содѣйствовали столь благотворной цѣли, посредствомъ составленія необходимаго для сего капитала, въ чемъ и правительство приметъ возможное участіе. Это благотворное распоряженіе, обещающее желаемыя успѣхи какъ въ религіозномъ такъ и нравственномъ отношеніяхъ, служитъ новымъ доказательствомъ того усердія, съ коимъ Папа старается усилить истинное благосостояніе своихъ подданныхъ. Его Святѣйшество убѣжденъ, что только этимъ путемъ можно достигнуть до желаемыхъ успѣховъ.

— 26-го числа, португальскій повѣренный въ дѣлахъ, командоръ Гуссонъ да Камера, имѣлъ честь, въ отсутствіе посланника, командора Мигуэля де Карвальо, поднести Его Святѣйшеству Папѣ депешу отъ своего двора. Должность бельгійскаго посланника исправляетъ временно кавалеръ Демезьеръ, который, представилъ кредитивныя свои грамоты кардиналу статсъ-секретарю.

31 Августа.

Принцъ Жуанвилскій прибылъ сюда, третьяго дня, чрезъ Чивитавеккію. Вчера поутру онъ посѣтилъ Ватиканъ и церковь Св. Петра, а около полудня представлялся Его Святѣйшеству въ квиринальскомъ дворцѣ, гдѣ былъ принятъ съ большими почестями. По словамъ принца, неожиданное свое путешествіе онъ предпринялъ единственно съ тою цѣлію, чтобы лично изъявить Его Святѣйшеству свое почтеніе и любовь къ его особѣ. Послѣ аудіенціи, продолжавшейся около получаса, французскій посланникъ, графъ Росси, представилъ Папѣ офицеровъ свиты принца. Разказываютъ, что въ числѣ подарковъ, полученныхъ этимъ принцемъ для себя и своихъ августѣйшихъ родителей находятся также дорогія четки для Королевы. Принцъ Жуанвилскій, а равно всѣ, удостоившіеся быть представленными Пию IX, восхищены были съ одной стороны его отеческою добротою и вѣжливостію, а съ другой поражены необыкновенною важностію и достоинствомъ Папы. По полудни, во смотря на проливной дождь, принцъ обзрѣлъ еще памятники древняго Рима. Кромѣ десяти особъ Папскаго двора, у принца объ-

вступленія на тронъ Пiusа IX. Притѣмъ установионо з розказу Папіежа нове катедры фізики і механіки, застосоване до реміосі і премоулу. Мовіа ровніеж о заловіені катедры Економіі Політечнєї. Відомосе, же школі Іезуітскіе в Фермо і Сполетто, повіреніе zostały Хіажемъ свіецкім, jest zupełnie prawdziwą.

— Ze wszystkich części kraju przybywają tu jeszcze ciągle deputacje, dla złożenia Papieżowi podziękowania za akt ulaskawienia. Mieszkańcy Bolonii wyrazili Rzymianom wdzięczność za okazane współczucie, przez poemat drukowany na pergaminie. To arcydzieło sztuki drukarskiej rozślane zostało wszystkim wyższym duchownym, książętom Rzymskim, oraz wielu sławniejszym uczonym i artystom.

Dnia 28 września.

W przeszłą Sobotę mieszkańcy Państwa Kościelnego uwiadomieni zostali na drodze urzędowej, że Papież ze względu na życzenia i potrzeby kraju, ustanowił Komisją do roztrząsania różnych planów, względem budowy dróg żelaznych. Komisya ta składa się z zasłużonych Prałatów, którym prócz tego dodanych będzie kilka znakomitych osób cywilnych. Tak więc będziemy mieli drogi żelazne, których budowa nie stanie się grą obcej spekulacji giełdowej, a rząd sam ich administracją zajmować się będzie.

— Kardynał Gizzi, Sekretarz Stanu, wydał pod dniem 24 b. m. do wszystkich władz okólnik, wymierzony stanowczo przeciw wszelkim nierozsądnym teoryom i dążnościom. Pismo to rozpoczyna uwaga, że dla zapobieżenia tak licznym i częstym przestępstwom, potrzeba mianowicie lepszego wychowania klasy roboczej i wstrzymania dorosłych od próżniactwa. Dla tego też z jednej strony, młodzież powinna być zatrudniana pracami publicznymi, a z drugiej ma być łożone staranie o rozszerzenie moralnego i religijnego wychowania pomiędzy niższymi klassami ludu; ku czemu pożądanem byłoby jeszcze, utworzenie szkoły rzemieślniczej i wojskowej w samym Rzymie. Kardynał Gizzi wzywa zatem wszystkich Biskupów, jako też Rady miejskie i prowincjonalne, aby się przyłożyły czynnie do tak chwalebego celu, przez złożenie potrzebnych na to funduszów, do czego i rząd ze swojej strony przyczyniłby się według możliwości. To dobroczynne rozporządzenie, zapowiadające pożądanee skutki tak dla religii, jako też pod względem moralnym, jest nowym dowodem gorliwości, z jaką Jego Świętobliwość Papież usiłuje powiększyć rzeczywiste i praktyczne szczęście swoich poddanych. Jego Świętobliwość jest przekonany, że tylko na tej drodze osiągnąć można pożądaný skutek.

— Dnia 26-go komandor Husson da Camera, sprawujący interessa Portugalskie, miał zaszczyt, w nieobecności Posła, komandora Miguela de Carvalho, złożyć Ojcu św. depeze swego dworu. Tymczasowy pełnomocnik Belgijski, Kawaler Desmaisières, złożył tegoż dnia Kardynałowi Sekretarzowi Stanu swoje wierzytelne listy.

Dnia 31 sierpnia.

Xiążę Joinville przybył tu onegdaj około północy przez Civitavecchia. Wczoraj z rana zwiedził Watykan i kościół św. Piotra, zaś około południa, odwiedził Ojca św. w pałacu na Kwirynalu, gdzie z wielkiem odznaczeniem i jak najuprzejmiej przyjęty został. Według oświadczenia Królewicza, improwizowaną podróż swoją do Rzymu, przedsięwziął jedynie w tym celu, aby mógł osobiście złożyć Ojcu św. hołd uwielbienia dla jego osoby. Po posłuchaniu, które trwało prawie pół godziny, Hr. Rossi, Posel francuzki, przedstawił Papieżowi oficerów z orszaku Xiącia Joinville. Opowiadają, że pomiędzy podarunkami, jakie Królewicz ten otrzymał dla siebie i dla królewskich rodziców swoich, znajduje się także kosztowny różaniec dla Królowej. Xiążę Joinville, równie jak wszyscy, którzy mieli szczęście być przedstawieni Piusowi IX, zachwycony był z jednej strony Jego ojcowską dobrocią i uprzejmością, a z drugiej uderzony nadzwyczajną powagą i godnością, w całej Jego osobie rozlaną. Po południu, Xiążę, pomimo deszczu, zwiedził jeszcze pomniki starego Rzymu, i oprócz kilkunastu osób z dworu Papieżkiego, miał u siebie na obiedzie Sekretarza Stanu Kardynała Gizzi. Późno wieczorem wyjechał Xiążę Joinville drogą lądową

даль и стать-секретарь Кардиналь Джиппи. Уже поздно, вечером, принц Жуэвильский, сухим путем, отправился через Террачину в Неаполь, где будет ожидать прибытия из Парижа своей супруги.

— Третьяго дня, приехал сюда первый Сардинский министр граф Соларо де ла Маргарита с особенным, как говорят, поручением от своего монарха. После свидания с кардиналом стать-секретарем, он был представлен Папѣ. На два дня ожидают также прибытия чрезвычайных посланников из Неаполя и Вены. Разъезды курьеров весьма часты в последнее время.

Ливорно, 27 Августа.

Уже несколько дней мы были свободны от землетрясения; встревоженные умы пришли в некоторое успокоение; но вдруг сегодня поутру, около 10 часов, легкое землетрясение снова перепугало трусливых. Из официальных дозвешений видно, что кроме городов: Ливорно, Пизы и Вольтерры, 27 деревень и местечек также много пострадали, а два деревни, Орциано и Лоренцана совершенно разрушены. Число убитых простирается до 70 чел., раненых до 521, а лишившихся крова от 3 до 4,000. В тосканских городах собирают по подписке деньги для сих несчастных.

Турция.

Константинополь, 26 Августа.

Турецкая эскадра, состоящая из 15 судов и 2 парусов, 20 с. м. вошла в Мраморное море, под начальством великого адмирала Мегмед-Али-паши, и 22 числа в Дарданеллы, откуда отправится в Архипелаг, для морских эволюций.

— Сообщаем подробности о путешествии Мегмеда-Али в столицу Турции; Говорят, что Вице-Король издержал в эту поездку огромные суммы. Султану подарил он восемь миллионов, а его родители четыре миллиона пиастров. Ежедневно, множество бедных прибегали к нему с просьбами о пособии и, сколько известно, он никому не отказывал. Султан подарил Вице-Королю бриллиант прекрасной воды, в 27 каратов. Бриллиант этот находится в персти, который Мегмед-Али имел на руке при последнем свидании. Султан пожаловал Вице-Королю также свой портрет, украшенный драгоценными камнями, а особым его святы драгоценными подарками. Не смотря однако же на размеры этих вожливостей, которые, не обогатив Турцию, дорого стоили Египту, пребывание здесь Мегмеда-Али не привело его ни к каким результатам. Присутствие Ибрагима-паши в Англии и во Франции, обещает более выгоды.

— В Аугсбургской Общей газете недавно было сообщено, что молодой портной, армянский христианин, за то что осмелился поцеловать дочь одного Константинопольского Бей, которую он любил и взаимно был любим ею, и так как отказался от принятия Магометанской вероисповедания, потому что только одно это могло предоставить ему право жениться на магометанке и уничтожить причиненное оскорбление, приговорен был к смертной казни, и что уголовный суд представил дело это на решение Султана. В этой же газете нынѣ сообщают, что Султан Абдуль-Меджит не только совершенно простил молодого христианина, но сверх сего дозволил ему жениться на дочери Бей, без изменения своей веры. Это событие, т. е., разрешение бракосочетания христианина с мусульманкою есть первый примѣръ в исламизмѣ, и служить доказательством больших успехов веротерпимости.

— Из Трапезунда пишут, что холера появилась в Тегеране и похищает ежедневно до 40 чел. Брат шаха умер от этой болезни. Шах переехал в горы, куда намѣревался отправиться и дипломатической корпус. В Адшарѣ господствует совершенное спокойствие.

— przez Terracine do Neapolu, gdzie spodziewa się przybycia z Paryża małżonki swojej.

— Zawezoraj przybył tu pierwszy Minister Sardynski, Hr. Solara della Margarita, ze szczególną, jak mówią, misją swego Monarchy. Po konferencji z Kardynałem Sekretarzem Stanu przedstawiony był dzisiaj Ojcu św. W tych dniach oczekują także nadzwyczajnych Posłów z Neapolu i z Wiednia. Bieg gońców w ostatnich czasach był bardzo ożywiony.

Livorno, 27 sierpnia.

Od kilku dni nie mieliśmy już trzęsienia ziemi: pokój wrócił w umysły; alieci dziś z rana około godziny 10-jej, lekkie wprawdzie wstrząśnienie przeraziło zwowu lęklivych. Urzędowe doniesienia podają, że oprócz miast: Livorno, Piza i Volterra, 27 wsi i miasteczek znacznie ucierpiały, a dwa z nich: Orciano i Lorenzana, całkiem są zburzone. Liczba osob zabitych wynosi 70, ranionych 521, pozabawionych schronienia 3 do 4 tysięcy. W miastach Toskanii zbierają składki dla tych nieszczęśliwych.

Турция.

Konstantynopol, 26 sierpnia.

Flota turecka złożona z 15 okrętów i 2 parostatków, wypłynęła 20 go b. m. na morze Marmora, pod dowództwem Wielkiego Admirala Mehmed-Ali Baszy; 22 go przybyła do Dardanelłów, skąd uda się na Archipelag, dla wykonywania zwykłych ćwiczeń.

— Oto są szczegóły o podróży Mehmed Alego do stolicy Turcyi; „Mówią, że Wice-Król wydał na tę podróż summy obfite. Sultanowi ofiarował ośm milionów, a jego matce cztery miliony piastów. Prócz tego, hojnie rozdał wszystkim podarunki. Codziennie mnóstwo osób prosiło go o wsparcie, i ile wiadomo, nikomu nie odmówił. Sultan także podarował Wice-Królowi diament pięknej wody, ważący 27 karatów. Diament ten oprawiony został w pierścień, który Mehmed-Ali miał na palcu, na ostatniem posłuchaniu. Prócz tego, Sultan obdarzył go swoim portretem, oprawionym w kosztowne klejnoty. Osoby, należące do orszaku Wice-Króla, otrzymały także kosztowne dary. Jednakże, mimo tę zamianę grzeczności, która, nie zbagaciwszy Turcyi, zubożyła Egipt, pobyt Mehmeda Alego nie przyniósł żadnych ważnych skutków. Bytność Ibrahima-Baszy w Anglii i we Francyi, obiecuje większe korzyści.“

— Gazeta Powiżchni Augsburgsk: doniosła przed niejakim czasem, że młody krawiec Chrześcianin Ormiański, za pocałowanie córki jednego Bija Stambulskiego, z którą się kochał, i za odmówienie przyjęcia wiary Mahometauskiej, co jedno mogło go upoważnić do małżeństwa z Muzułmanką i zmyć popełnioną obrzę, skazany został na śmierć, i że trybunał ten wyrok poddał pod rozstrzygnięcie Sultana. Taż gazeta donosi teraz, że Sultan Abdul-Medjid, nie tylko całkowicie przebaczył wię młodemu Chrześcianinowi, ale nadto pozwolił mu pojąć córkę Bija, bez zmiany religii. Ten fakt, pozwolenie na małżeństwo Chrześcianina z Muzułmanką, jest pierwszym w Islamizmie przykładem i dowodzi wielkiego postępu w tolerancyi.

— Donoszą z Trebizandy, że cholera wybuchła w Tegeranie nader gwałtownie, tak, że codziennie zabiera 40 osób. Brat Szacha padł ofiarą tej klęski. Szach przebiegł się w góry, gdzie miało za nim udać się Ciało Dyplomatyczne. W Adszara, panuje najzupełniejsza spokojność.